

Приложение

Български субтитри за хора с увреден слух (SDH)

1. Определение

Субтитрите за хора със слухава загуба са екранни надписи, които се появяват в синхрон с репликите и звуците и описват в текстови формат и възможно най-точно съдържанието на репликите на персонажите, както и звуците, шумовете и елементите от невербалната реч, които са важни за действието по преценка на субтитриращия; идентифицират се говорещите, когато те не са в кадър или движенията на устата им не са видими; описва се музиката и се предава текстът на песни, които са или част от музиката към филма, или от действието, където е възможно.

2. Технически изисквания

- Минимална дължина на субтитъра: 1,5 сек. (или еквивалента в квадрати)
- Максимална дължина на субтитъра: 7 сек. (или еквивалента в квадрати) с изключение на текст на песни
- Максимален брой редове: 2
- Максимален брой знаци на ред: 42 (с паузи и пунктуационни знаци)
- Максимален брой знаци в секунда в субтитър: 20

3. Пунктуация

Пунктуацията следва общите правила за субтитри на български език. Използват се български кавички „” и квадратни скоби за обозначаване на звук и музика [].

На един ред се изписва репликата само на един говорещ.

При двама говорещи в един субтитър, вторият по ред говорещ се изписва на нов ред с тире.

Реплика персонаж 1.

- Реплика персонаж 2.

При субтитър с различни персонажи и идентификатор за звук или персонаж, тирето е преди идентификатора:

Реплика.

- [Персонаж] Реплика.

4. Предаване на говор

Репликите се предават максимално точно с оригинала без цензура. Ако текстът трябва да се съкрати, по преценка на субтитриращия може да се премахнат неважни елементи от репликата, а в краен случай тя може да се преразкаже.

Употребени езиково, може да се използват частици и междуметия и производните им. Може да се използват звукоподражателни думи, особено когато са употребени самостоятелно. В останалите случаи се описва звукът, ако не е изречена дума.

Цинизми и диалектизми се предават едно към едно, когато това е в полза на разбиране на

персонажа. Нормални свойства на речта като съкращения (какво – кво; защо – що) няма нужда да се предават, ако не са важни за сюжета. Предава се граматически правилните форми, ако обратното не е важно за сюжета (напр. двойката кой – кого).

Когато в кадър се вижда, че персонажи или персонаж говорят, но това не се чува, се изписва

[не се чува говор]

5. Описание на звуци и шумове, важни за действието и разбирането.

Описанието на звуци се изписва в квадратни скоби []. Кои звуци и шумове са важни за действието на филма или изграждането на персонажите зависи от решението на субтитриращия. Важни за действието за звуци, които пряко се отнасят към разбирането и възприемането. Описва се звукът, а не действието.

[дъждовни капки] / [~~вали дъжд~~]

Ако се наложи, описание на звуците може и да се вмъкне в репликите на персонажа, който ги издава.

Ако два звука, описани в един субтитър, са от един и същи източник, на втория ред НЕ се изписва тире:

[звук 1]

[звук 2]

Ако два звука, описани в един субтитър, са от различни източници, на втория ред се изписва тире:

[звук 1]

- [звук 2]

6. Идентифициране на персонажи

Описват се персонажите, които не са в кадъра или устата им не се вижда до толкова, че да е ясно кой говори. Идентификаторът на персонажа се изписва в квадратни скоби. Идентификаторът може да е името на персонажа (съгласно обозначението в надписите на филма) или универсален идентификатор по преценка на субтитриращия (мъж, жена, шофьор, водещ и т.н)

[Георги] Здравей.

7. Описание на песни и музика

При песни, които са като част от филмовата музика, имената се описват при възможност. Пред квадратните скоби се слага символ за нота или друг символ, идентифициращ музика.

♪ [Джузепе Верди, „Хор на циганите“]

Ако името на изпълнителя и на песента са на чужд език и не са навлезли преводно на български, се изписват на езика на източника.

Текстът на песните се изписва по възможност и по преценка на субтитриращия. Текстът се изписва в *курсив* със символ за нота в началото и в края.

Филмовата музика се описва по преценка на субтитрацията по начин, който предава характера, а не толкова вида на музиката, например:

- ♪ [драматична музика]
- ♪ [весела музика]
- ♪ [лирична музика]
- ♪ [енергична музика]
- ♪ [напрегната музика]
- ♪ [хорова музика]
- ♪ [епична музика]

При описание на музика се използва нота и квадратни скоби, в които се поставя описанието на музиката.

Музика с източник, който е в кадър (напр., радио, телевизор) се описва като описание на звук, без нота.

[радио, Джузепе Верди, „Хор на циганите“]

8. Синхронизация с репликите

Където е възможно, субтитърът започва и свършва с репликата. Ако се нарушава минималната на субтитъра или съотношението в знаци в секунда, субтитърът следва да бъде удължен, но не повече от 1,5 секунди (или еквивалента в квадрати) след края на репликата. Ако се нарушава максималната дължина на субтитъра при реплика, субтитърът следва да се раздели по преценка на субтитриращия.

9. Използване на курсив

Курсив се използва за реплики, които са:

- Глас зад кадър (V.O.)
- Глас извън кадър (O.S.) – по телефон, радио, телевизор
- На чужд език (след идентификация за това)
- За текстове на песни

Приложението има за цел да въведе единен стандарт при изработването на субтитри, който да спомогне за по-добрия достъп до съдържанието на филмите за глухите лица, както и за хора с други затруднения, които имат нужда от субтитри. Правилата са съобразени с утвърдените международни стандарти, прилагани от разпространителите на съдържание и с наличната научна литература по въпроса. **Приложението защитава и гарантира пълноценния и равноправен достъп на глухите хора до българско кино, съобразен с член 30, алинея 1 от Конвенцията за правата на хората с увреждания на ООН.**

Предложеният стандарт гарантира по-ефективен достъп до информация и критерии, които да осигурят пълно усвояване на предадените с филма не само говор, но и звукови и шумови ефекти.

Приложението е изготвено от Андрей Георгиев, професионален преводач и Виктория Радославова, изпълнителен директор на фондация “Чуй ме със сърцето” - българско кино за глухите хора.